

Juryrapport Molenprijs 2023

De jury heeft gekozen voor het thema ‘duurzaamheid/verduurzaming’ daarbij denkend aan het verduurzamen van de molen zelf, o.a. door het gebruik van energie terug te dringen door een betere isolatie en door het gebruik van duurzamere materialen zoals duurzaam geteeld hout en milieuvriendelijke beits. Maar ook bijvoorbeeld aan het (her)gebruik van duurzame grondstoffen, b.v. duurzaam geteelde tarwe en aan het realiseren van duurzame producten. Daarnaast golden voor de jury zeker ook de uitwisseling en/of overdracht van kennis op het terrein van duurzaamheid en de mate waarin duurzaamheid al wordt ontwikkeld of al onderdeel is van het beleid van een molenorganisatie als een criterium om voor de prijs in aanmerking te komen.

De jury heeft het zichzelf niet gemakkelijk gemaakt met de keuze voor dit thema. Uit de – niet al te talrijke – voordrachten blijkt dat duurzaamheid in molens nog een weinig ontgonnen gebied is en vaak ook een worsteling, mede vanwege de monumentale status van de meeste molens. Uit de voordrachten blijkt gelukkig wel dat er over wordt nagedacht, maar dat er (volgens een rapport van de Hogeschool Holland) nog een lange weg te gaan is, omdat concrete en bewezen oplossingen nog niet echt voorhanden zijn.

Toch was er één voordracht die er uit sprong omdat ze wel aan veel van de door de jury gestelde criteria voldeed.

Dit jaar wordt de Noord-Hollandse Molenprijs dan ook toegekend aan het bestuur en de molenaar van

Molen De Krijgsman in Oosterblokker

Molen De Krijgsman, die erin slaagt om een goed lopende onderneming (een maalderij, een bakkerij en een horecavoorziening) te combineren met het traditionele ambacht van molenaar, met behoud van het monumentale karakter van de molen.

Met gedegen en tijdig onderhoud en met gebruik van duurzame materialen wordt het behoud van De Krijgsman geborgd. Daarbij springt in het oog dat De Krijgsman, als een van de weinige molens in Nederland, erin slaagt om met behulp van windenergie elektriciteit op te wekken, door het gebruik van een tweetal generatoren. Daarnaast werd onlangs ook – na eerder de binnenroede – de buitenroede van de molen voorzien van zelfzwichting. De molen kreeg

daarmee niet alleen weer het aanzicht zoals het was rond 1900, maar vangt bovendien door deze ingreep ook nog efficiënter windenergie af. Het op wind malen en het opwekken van elektriciteit leveren een grote bijdrage aan het verkleinen van de ecologische voetafdruk van de bedrijfsmatige activiteiten van De Krijgsman.

En De Krijgsman wil nog verder gaan: het streven voor de toekomst is om de op deze wijze opgewekte elektriciteit ook op te kunnen slaan.

Behalve het resultaat – een molen met een bedrijf dat zich voortdurend inzet om de eigen ecologische voetafdruk te verkleinen – weet De Krijgsman zich verzekerd van een betrokken omgeving, die ook bereid is om in financiële zin een bijdrage te leveren. Zo zijn de middelen voor het recente onderhoud voor een groot deel verkregen door sponsoring, ook uit de regio. Dat heeft ook te maken met het feit dat de molen zich ruim openstelt voor publiek: winkel en theehuis zijn van donderdag tot en met zaterdag open en een bezoek aan deze voorzieningen gaat niet zelden gepaard met een rondleiding door de molen. De oliebollen en appelbeignets van De Krijgsman rond nieuwjaar zijn een begrip in de verre omtrek van de molen, die zelf als een icoon en herkenningspunt boven het dorp uittorent.

Molenaar Erik Dudink is zonder twijfel al jaren de drijvende kracht achter dit geheel, maar ook het bestuur van De Krijgsman verdient respect voor zijn visie en zijn durf om steeds weer het avontuur met Erik aan te gaan.